

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst 40. Num publicè concubinarii cogi possint ad jurandum se velle concubinas dimittere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

in corporali. tenent Felin, in c. at si clerici. de jud. Foller. Bero. Bermond. & plures alii, quos citat & sequitur Clarus, l. c. quamvis addat verum esse, quod pro fornicatione, quæ insignem habet deformitatem (per quam credo, intelligit illam, quæ adjunctam habet malitiam stupri, incestus &c. de qua paulò post) clericus sit deponendus. De cætero, quin Episcopus, inhærendo istis antiquis canonibus, quandoque pro fornicatione simplice, etiam sine prævia monitione, deponere possit & privare possit, talem clericum, ut Reiffenst. n. 50. ob stare non videtur, quod c. clericos, l. c. scilicet. & Trid. ne quidem pro concubinato, qui longe majus delictum continet, clericus puniri non possit pœnâ privationis beneficii, sed tunc demum, ubi præcessit monitio, privatio fructuum, suspensio &c. Cùm etiam Trid. sic statuendo de concubinariis tollere non velit per hoc libertatem seu arbitrium Episcopis procedendi etiam cum concubinariis secundum jus commune vel secundum suum decretum, ut dicitur quæst. ante hanc penult. cùm & ipsum Concilium cit. c. 14. dicat: *alioquin pœnis à SS. Canonibus vel statutis ecclesiarum postis puniantur*, adeòque & hi, dum constat de actuali eorum fornicatione multiplicata quandoque privari possint sine præmissis jam enumeratis, Reiffenst. h. t. num. 54. in fine.

2. Resp. ad secundum: Fornicationem qualificatam seu continentem rationem stupri, adulterii, incestus, sacrilegii, Sodomix &c. posse puniri pœnâ depositionis seu perpetuæ privationis beneficiorum, etiam absque monitione prævia, constat ex variis SS. Canonibus. Sic enim hæc pœna statuitur clerico fornicanti cum moniali. *can. si quis Episcopus, 27. q. 1.* fornicanti cum filia spirituali, quam ex Baptismo suscepit, aut cujus confessionem audivit. *can. si quis sacerdos. & can. non debet, 30. q. 1.* cum consanguinea vel conjugata. *can. si quis clericus, dist. 81.* Arg. *can. lator, 2. q. 7.* junctâ Gl. v. incorporali. Abb. in c. at si clerici. de judic. n. 35. Farin. l. c. a. n. 23. Sodomix verò non tantum omni beneficio, sed & privilegio privantur, degradantur, traduntur Curix læculari ulterius puniendi juxta constitut. 2. Pii V. cum primum. & constit. 72. horrendum. Quæ pœnæ jure antiquo statuta fornicationi tali qualificata, cùm nullatenus jure aliquo recentiore revocentur, manent hodie in vigore.

Quæst. 39. Qualiter procedendum contra clericos, qui publicè dicuntur habere concubinas, sed citati & examinati id negant?

Resp. De hoc statui in c. tua nos. nimirum, quod si concubinatus ita sit publicus, ut certo notorius censeri debeat, adeòque nulla tergiversatione celari possit. V. g. si clericus publicè secum in domo detineat mulierem suspectam, quam ut uxorem tractet, maximè, si publicè alar filios ex ea susceptos, ut cum Barbof. in cit. c. tua nos. num. 7. Pirh. h. t. num. 15. etiam nullo existente accusatore, & sine testibus aliave probatione, clericus talis, quantumcunque neger crimen, condemnari & puniri potest. in notoriis enim Judex procedit ex officio, etiam nemine accusante. Farin. in pr. crim. p. 1. q. 21. num. 61. Barbof. l. c. num. 2. & in notoriis juris ordo non servatur.

Clar. pr. crim. §. fin. num. 9. Farin. l. c. num. 60. Menoch. remed. 14. recup. num. 60. Barbof. l. c. Quod si tamen in hoc casu, clericus negaret esse notorium, testes, qui de notorio testantur, sunt producendi, Pirh. l. c. quos etiam super notorio & consuetudine recipi sine juramento, ait Barbof. l. c. num. 5. citans Mascard. de probat. concl. 1362. num. 17. Si verò concubinarus sit, non ex evidentia facti, sed ex fama tantum, opus erit probatione concubinatus per testes ad hoc, ut condemnari & puniri possit, ira etiam, ut juxta textum cit. c. tua nos. non sufficiant testimonia bonorum virorum, inter quos habitant illi clerici; cùm, ut dicitur, l. 3. §. idem D. Hadrianus. ff. de testibus: non testimoniis, sed testibus sit credendum, hoc est, non testimonio simpliciter sine juramento dato. ut Gl. in cit. L. v. testimonio. aut etiam dictis eorum, qui deponunt de auditu alieno, vel testimoniis extrajudicialibus; sed ipsis testibus legitime productis & examinatis, & sub juramento deponentibus in judicio sit credendum, ut cum Abb. in cit. c. n. 7. Pirh. l. c. quanquam, ut addit Pirh. istiusmodi testimonia non jurata, & quæ sunt de auditu tantum generent famam publicam, non sufficientem quidem ad condemnandum reum, sufficientem tamen, ut Judex inquirere possit de crimine multòque magis, ut admittere possit accusatorem adversus clericum ad querelam & testes producendos, qui de ipso crimine etiam testentur. Ac denique licet crimen sufficienter probari nequeat, orta tamen sit talis suspicio, ut ex ea scandalum generetur in populo, quia publicè infamatus de crimine, etiam nullo comparente accusatore, inducenda est ei canonica purgatio, quam si præstare noluerit, aut in ea præstanda defecerit, puniendus est secundum canones, Arg. cit. c. tua nos. & Gl. fin. ibid.

Quæst. 40. Num publicè concubinari cogi possint ad jurandum se concubinas velle dimittere?

Resp. Episcopus seu locorum ordinarios ad id eos cogere non debere, ne, si in idem fornicationis peccatum relabantur, perjurii etiam reatum incurrant, sed per suspensionis & interdicti sententiam ad hoc cogendi, & si ad easdem redire, vel alias reassumere præsumperint, perpetua (hoc est, donec respiciant) excommunicationis sententia in eos ferenda. ita statuitur c. clericos. h. t. qui textus etsi tantum loquatur de clericis in Sacris constitutis, & publicè habentibus concubinas, idem tamen dicendum de clericis minorum ordinum aliisque concubinas privatim habentibus, & quidem, ut ab his multò minùs sit juramentum exigendum, quàm à constitutis in Sacris, & publicè eas habentibus, dum his imponendi juramentum major videri poterat ratio, quia gravius peccant. Barbof. in cit. c. clericos, num. 3. in fine. Pirh. h. t. num. 11. Ratio verò sic statuendi generalis afferri solet, nimirum, quod nemini sit deferendum juramentum cum probabili periculo & timore perjurii, cujus materiam aut occasionem superior aut Judex subministrare non debet juxta c. ille, 22. q. 5. Nav. in man. c. 12. n. 20. Alciat. de præsump. reg. 2. præsump. 10. Menoch. de arb. c. 192. num. 2. Tiraquell. l. 9. connub. gl. 1. p. 6. n. 55. Suar. de relig. Tom. 2. tr. 5. l. 3. c. 14. num. 18. Sayr. clav. reg. l. 5. c. 5. num. 3. quos citat & sequi-

sequitur Barbof. l. c. num. 2. qui etiam num. 3. in fine. addit, ob eandem rationem, non tantum non cogendos tales ad juramentum illud, sed nec se sponte offerentes ad illud admittendos. Jam vero in istiusmodi concubinariis consuetudinariis adest probabile periculum relapsus, seu non servandi tale juramentum, adeoque perjurii, ut patet. Neque huic rationi obstat, quod juxta c. 2. qui clerici vel viventes. Clerici in Sacris constituti, qui de facto sacrilegè contraxerunt matrimonium, cogantur abjurare uxores, non obstante eodem periculo perjurii; imò majore; cum major & vehementior detur suspicio incontinentiæ & relapsus in eo, qui ultra concubinatum de facto, etsi nulliter, contraxit matrimonium, quam in simplice concubinario, & juxta c. ad abolendam. de heret. exigitur ab hæretico juramentum non inhærendi amplius hæresi. Nam in eo est disparitas, quod, quia juramentum est remedium subsidiarium & periculosum, ad quod proinde non recurrendum, quan-

do alia suppetunt remedia æquè apta ad obtinendum finem, qualia in præfente casu ad cogendum clericos ad abstinendum à concubinato, nimirum suspensio, depositio, ac tandem excommunicatio: in aliis vero duobus casibus juramentum tale erat necessarium. In primo quidem, ut tales clerici, qui per consensum suum in tale matrimonium contraxerunt illud, cognoscantur per dissensum suum recessisse ab alio, necessarium est desuper juramentum; dum de iis, quæ interna, aliâ viâ cognosci nequeat. In altero quoque casu, quamvis ad eercendum crimen hæresis quæ tale non desint alia remedia æquè opportuna, ad excludendum tamen errorem intellectus, quem habent, aut habere præsumunt, fidemque super hac exclusionem faciendam, & in futurum fidelitatem promissam servandam, aliud remedium non est, quam solennis & publica abjuratio, ita Barbof. cit.

num. 3. & cum eo Pirh.

num. 11.

TITULUS III.

De Clericis conjugatis.

Quæst. 41. An, qui, & quo jure clericis prohibeantur contrahere matrimonium?

Resp. primò: Clerici minoribus solum ordinibus initiati, etiam si beneficiati, validè ac licitè contrahere possunt matrimonium. *Can. si qui. dist. 32. can. quia tua. 12. q. 1. nisi tamen obstricti voto castitatis simplici; hi enim non licitè, sed validè tantum contrahere possunt, contractumque valet, exceptis Religiosis Societatis JESU, qui emissis votis simplicibus, etsi per ea constituantur verè religiosi, etiam invalide contrahunt matrimonium ex speciali Sedis Apostolicæ dispositione reddentis illos inhabiles ad contrahendum matrimonium; dum interim religiosi alii obstricti voto solenni castitatis, etiam antequam initiati ordinibus Sacris, contrahunt invalide matrimonium, Ecclesiâ, dum carent ordinibus Sacris, non nisi post solenne votum in professione emissum inhabilitante illos ad contrahendum matrimonium. c. unice. de voto in 6.*

2. Resp. secundò: Clerici in aliquo sacro ordine, etiam Subdiaconatus tantum, constituti nec licitè nec validè contrahunt matrimonium. ita habet communis Catholicorum, patetque ex c. 1. h. t. c. ex literarum. qui clerici & voventes, ex clem. eos qui. de consang. & affin. ubi etiam tales ipso facto excommunicantur, & Trid. sess. 24. c. 9. sic statuente ac definiente. Sed neque in Ecclesiâ Græca post susceptos ordines sacros licet, aut unquam licuit inire matrimonium. *Can. si quis eorum. dist. 31. junctâ Gl. Azor. inst. mor. p. 1. l. 13. c. 13. q. 1. de Grassis de effect. cler. eff. §. n. 4. Sanch. de matrim. l. 7. d. 18. n. 5. Barbof. in c. cum olim. h. t. n. 2. qui etiam addit citatis iisdem, quod apud Græcos matrimonium post sacros ordines inire fuit irritum. Etsi de cætero matrimonio ante sacros ordines inire cum una eaque virgine, post illos uti possint. can. cum olim. h. t. c. quæsitum, de pœnit. & remiss. AA. citati.*

3. Resp. tertio: Continentia annexa sacris ordinibus & obligatio servandi eam non est ex jure naturali divino, quia etsi secundum rectam rationem valde decens & conveniens sit, ut qui ratione status sui specialiter deputati ad vacandum ministerio & sacrificio altaris, ab opere carnali se continent, non est tamen præceptum juris naturalis; cum altaris ministerium non simpliciter repugnet usui conjugali, quippe per se honesto. Sed neque est ex lege divina positiva, utpote quæ neque ex scriptura, neque ex PP. traditione colligitur. Ac ita habet communis contra Major. in 4. dist. 24. q. 2. & patet à posteriore; cum aliâ Ecclesiâ Græcæ seu orientalibus permittere non potuisset usum matrimonii ante sacros ordines legitime contracti. Sed est ex voto, c. cum olim. h. t. c. unice. de voto in 6. Extravag. antiqua. tit. eod. ad quod emittendum Ecclesiâ obligat suscipientes sacros ordines (etsi, ut dicitur c. 1. h. t. Ecclesiâ Græca illud ejusque obligationem non admiserit) cujus obligationis promittendi seu votendi Deo continentiam admonentur ab Episcopo ordinante ordinandi, dum eis confertur Subdiaconatus. Potuisse autem Ecclesiâ istiusmodi obligationem emittendi tale votum annexere susceptioni sacri ordinis, ex eo patet, quod licet directe cogere non possit ad continentiam votumque eam servandi, possit id tamen indirectè & conditionatè, adjiciendo hanc ordini, quem liberè contert obligationem & conditionem, ut qui ordinem suscipere volunt, profiteantur seu servant continentiam. Laym. ib. mor. l. 5. tr. 9. c. 11. n. 1. & alii communiter. Cur autem Ecclesiâ id requirat, ratio est, ut sacris initiati in statu continentiam, quem assumpserunt, firmius & constantius perseverent. Emittereturque hoc votum hodieum tacitè (dum aliâ olim emittebatur expressè, ut Wiestn. h. t. num. 18. citatis can. præterea. dist. 28. can. quantum. dist. 23.) saltem à sciente annexum, aut illud positivè malitiosè non excludente, ita ut ordinem suscipientis silentium pro consensu in illud reputetur. Atque ita tenent Henric. in sum. l. 12. de sacram. ord. c. 12. num. 7. in fine. Azor. p. 1,